

LAKI TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄSTÄ MONIALAISESTA YHTEISPALVELUSTA ANNETUN LAIN MUUTAMISEKSI (HE 84/2022 vp)

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelutarpeen arviointia, työttömän työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden suunnittelua sekä työllistymisprosessin etenemistä ja seurantaa koskevat pykälät 3, 4, 5, ja 6.

Esitetty muotoilu ei nosta kunnan vastuuta eikä mahdollisuuksia palvelun tuottajana ja järjestäjän roolia riittävästi esiin, vaikka perustelutekstissä ne ovat mukana. Esitetty muotoilu ei vastaa valmistelussa olevaa hallituksen suunnittelemaa TE-palvelut 2024 –uudistuksesta. On uhkana, että kunnalle jää rooliksi esitetyllä muutoksella vapaaehtoisesti järjestettävät palvelut ja työmarkkinatuen kuntaosuuden maksajan rooli.

Esitetyssä muodossa ei tule riittävästi kunta toimijana (kunnan vapaaehtoisten työllistämispalvelujen laaja-alaisempi rooli). Kaikki työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun asiakkaat eivät välttämättä ole sosiaali- ja terveystyöpalvelujen tarpeessa. Kunnilla on useita hyvinvointia ja terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä tukevia, ylläpitäviä ja ongelmia ennaltaehkäiseviä palveluja. Monella pitkäaikaistyöttömältä puuttuu peruskoulun jälkeinen tutkinto tai aikanaan suoritettu tutkinto ei enää vastaa työmarkkinoilla vaadittavaa osaamista. Vajaa työkyky voi aiheuttaa tarpeen uuden ammattitutkinnon suorittamiseen tai alan vaihtoon. Myös maahanmuuttajataustaisilla on usein tarve aloittaa koulutus peruskoulutasolta lähtien. Kunnat vastaavat koulutuksen järjestämisestä joko yksin tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

TYP asiakkaat tarvitsevat usein alkuun sosiaali- ja terveystyöpalveluja ja kuntoutuspalveluja. Kun tilanne paranee, on asiakkaalle looginen jatko kunnan vapaaehtoisissa työllistämispalveluissa. Asiakkaan polku voi kulkea myös kunnan palveluista TYP –palveluketjuun. Esitetyt tekniset muutokset katkaisevat tiedon kulkemisen kunnan ja muiden toimijoiden välillä.

7 § Monialaisen yhteispalvelun järjestäminen ja valtakunnallinen ohjaus (Pykälä sisältää asetusekseen siirrot. Asetuksen sisältöä on kuvattu säännöskohtaisissa perusteluissa. Voimassa oleva valtioneuvoston asetus on 1377/2014.)

Pykälän osalta esitetään, että työ- ja elinkeinotoimistolla, sen toimialueeseen kuuluvilla hyvinvointialueilla ja Kansaneläkelaitoksella olisi työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun tarjoamiseksi vähintään yksi yhteinen toimipiste kullakin monialaisen yhteispalvelun johtoryhmään kuuluvien kuntien muodostamalla alueella. Momentin toisessa virkkeessä säädetään riittävän henkilöstöresurssien osoittamisesta monialaiseen yhteispalveluun.

Pykälään pitäisi lisätä ”kunta”, koska kunnilla on myös niiden vapaaehtoisesti järjestämiä työllistämispalveluja ja siten myös henkilöstöä. Esitetyssä muodossa pykälä on epäselvä, koska käytännössä monialainen yhteispalvelu järjestetään toimintamallissa mukana olevien tahojen verkostomaisella yhteistyöllä. Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystyöpalvelut järjestetään lähellä asiakasta tai digitaalisesti asiakkaan tarpeesta riippuen. Hyvinvointialueen palvelu voidaan antaa myös po toimipisteessä. Käytännössä monissa kunnissa pitkien välimatkojen ja puuttuvan julkisen liikenteen vuoksi asiakkailla ei ole mahdollisuutta tulla yhteen tiettyyn toimipisteeseen.

Muutosesitys:

Työ- ja elinkeinotoimistolla, sen toimialueeseen kuuluvilla kunnilla, hyvinvointialueella ja Kansaneläkelaitoksella olisi työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun yhteinen hallinnollinen toimipiste monialaisen yhteispalvelun johtoryhmään kuuluvien kuntien muodostamalla alueella. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun palvelut järjestetään verkostomaisesti lähellä asiakasta yhteispalvelualueeseen kuuluvan kunnan tai hyvinvointialueen asiakaspalveluissa.

9 § Monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteri

Kunnille pitäisi myös antaa mahdollisuus käyttää monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriä ainakin kartoituksen ja asiakassuunnitelman osalta sekä kunnan työllistämispalveluissa tehtävien toimenpiteiden kirjaamiseksi. Asiakkaan palvelukokonaisuuden järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi on tärkeää, että myös kunnilla on asiakkaan työllistämissuunnitelman mukaisesti mahdollisuus tehdä kirjauksia kunnan asiakkaalle järjestämistä/tuottamista palveluista. Tämä edellyttää käyttöoikeutta TYPPI-asiakastietojärjestelmään (asiakkaan suostumuksella).

Erkki Penttinen, sektorijohtaja
Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymä